

Pašvaldības aģentūra
RĪGAS PILSĒTAS ARHITEKTA BIROJS

Reģistrācijas Nr. 90002099755, Dzirnauvu iela 60A-21, Rīga, LV-1050,
tālrunis 67105941, fakss 67105998, e-pasts: rpab@riga.lv

**RĪGAS PILSĒTAS ARHITEKTA KOLĒĢIJAS
SĒDES PROTOKOLS**

Rīga

2014. gada 1. oktobrī

Nr.4 (82)

Sēde tiek atklāta plkst. 15:10

Sēdi vada: direktors, Rīgas pilsētas arhitekts G. Princis

Sēdi protokolē: direktora vietnieks, arhitektūras projektu atbalsta virziena vadītājs I. Metnieks

Sēdē piedalās kolēģijas locekļi:

J. Andiņš, J. Dripe, H. Gūtmane, T. Kokins, A. Kronbergs, A. Pauniņš,
I. Rukšāne, M. Straume, V. Valgums

Sēdē nepiedalās kolēģijas locekļi:

E. Bērziņš, V. Briedis, V. Brūzis, J. Dambis, G. Grikmane, J. Krastiņš,
I. Leikums, I. Purmale, V. Šlars

Sēdē piedalās:

Z.Treimane Rīgas pilsētas arhitekta biroja pārstāve

K.Vasulis aģentūra BNS pārstāvis

A.Kozlovska aģentūra LETA pārstāve

R.Krūzkopa projektēšanas birojs "Graf-x"; arhitektūras sasniegumu skates
"2014. gada balva Rīgas arhitektūrā" žūrijas locekle

Sēdes darba kārtība

1. Arhitektūras sasniegumu skates "2014. gada balva Rīgas arhitektūrā" Balvu PRETENDENTI.
2. Pētījums – aktuālie vides pieejamības risinājumi Rīgas arhitektūrā.
3. Piezīmes par Jaunā būvniecības likuma kvalitāti un nozīmi arhitektūras nozares kontekstā.
4. Priedaines ielas "Maximas" lielveikala griestu iebrukšanas un Rīgas pils ugunsgrēka traģisko notikumu mācība:
 - pamanītie trūkumi Latvijas būvprojektētāju pārvaldības un kvalitātes kontroles organizatoriskajā struktūrā (vitālo funkciju un procesu pārklāšanās vai to neesamība);

- būvprojektēšanas risku izvērtēšanas un novēršanas sistēmas novērtējums un tās kapacitātes palielināšanas iespējas;
- sociālās atbildības esamība un vieta būvprojektētāju profesionālajā ētikas kodeksā;
- Latvijas būvprojektētāju izglītības resursa kapacitātes novērtējums šodienas pieprasījuma un globālo standartu apstākļos.

1. Arhitektūras sasniegumu skates "2014. gada balva Rīgas arhitektūrā" Balvu PRETENDENTI.

G. Princis: Darba kārtībā ir balvas pretendentu izvērtēšanas procesa noslēgums. Šonedēļ noslēdzam publisko diskusiju par balvas pretendentiem. Darbs pie balvas pretendentu atlases notika vairākos posmos, noslēdzošajā posmā savu vārdu teica žūrijas pārstāvji no Latvijas Arhitektu savienības, Latvijas Būvinženieru savienības, Latvijas Ilgtspējīgas būvniecības padomes un Rīgas pilsētas arhitekta kolēģijas. Rīgā pagājušā gadā tika nodotas ekspluatācijā vairāk kā 700 būves, no tām žūrijas darbam tika nodotas 35 būves. Kopīga žūrijas darba rezultāts ir 13 objekti un par balvas pretendentiem tika atzīti. Ar pārliecību varu teikt, ka neviens 2013 gadā nodotais objekts Rīgas pilsētā netika palaists garām. Mūsu mājas lapā arhitekts.riga.lv pieejama informācija par šiem objektiem. 4 no 13 ir privāto investīciju projekti un 9 publisko līdzekļu objekti. Divi objekti ir privāti, kuros ikdienā publiski nevar iekļūt, savukārt 11 ir publiskas būves, kuras sabiedrība var novērtēt arī no iekšpuses. Objektu vērtēšanas kritēriji un ekspertu novērtējums, kā arī plašāka informācija par skati ir atrodama arhitekts.riga.lv [šeit](#).

2. Pētījums – aktuālie vides pieejamības risinājumi Rīgas arhitektūrā.

G. Princis: Izvērtējam visus objektus no vides pieejamības rakursa sadarbībā ar SIA „Forma” pārstāvi I. Kārkliņu vadoties no četriem kritērijiem. Kritēriji un pārskata kopsavilkums ir atrodams [šeit](#). Galvenie virzieni, kuros būtu jāstrādā ir ekspertīze projekta saskaņošanā, visiem projektā iesaistītajiem ir jāturpina izglītoties šajā jomā, kā arī profesionālajām augstskolām dažādos virzienos vajadzētu šīs lietas mācīt jau pēc iespējas ātrāk.

3. Piezīmes par Jaunā būvniecības likuma kvalitāti un nozīmi arhitektūras nozares kontekstā.

M. Straume: Jaunā likuma ieviešanā trūkst pārejas perioda, un kopumā ieviešana ir sasteigta, un būvniecības nozares pārstāvji tam nav pilnībā gatavi. Tas ir labi, ka likums stājas spēkā, taču ir ļoti daudz zvanu no būvvaldēm un pašvaldību savienības, jo netika realizēta iespēja šo likumu aprobēt un saņemt apmācību pašvaldībās. Likums nenodrošina arī visas būvprojektēšanas risku izvērtēšanas un novēršanas horizontālās drošības sistēmas kapacitātes palielināšanas iespējas, tai skaitā būvuzņēmēju sociālās atbildības un būvprojektētāju profesionālo ētikas kodeksu nozīmi, kā arī Latvijas būvprojektētāju izglītības kapacitātes celšanu atbilstoši šodienas sabiedrības pieprasījumam globālo pārmaiņu kontekstā. Likumā

netiek definēts institūciju, arhitektu, būvinženieru un būvuzņēmēju statuss, tai skaitā to tiesības, pienākumi un atbildība pret pasūtītāju un sabiedrību. Viena laba ziņa ir, ka ministrija ir izstrādājusi nolikumu, ka no katra objekta attīstītājam pirms būvatļaujas saņemšanas būs jāiemaksā nodeva, kas būs paredzēta likumdošanas aktu sakārtošanai, taču slikti ir tas ka viņi grib noņemt naudu kontroles biroja uzturēšanai.

V. Valgums: Likuma apspriešanas laikā no ministrijas puses bija dots solījums, ka būs pasūtīts starptautiskais Būvniecības likumdošanas audits. Šis solījums kaut kur pazuda. Jaunajam Būvniecības likumam nav precedenta, tas nav labojams un rakstāms no jauna, jo izveidots bez pilnīgas būvniecības procesa izpratnes. Mērķtiecīgi būtu analizēt labākos attīstīto valstu - Dānijas, Lielbritānijas un citu Eiropas valstu piemērus, kurās ir būvniecības institūti, kas pastāvīgi pēta un analizē lokālos būvniecības procesus, koncentrē uzmanību uz būvprakses nepilnībām ikdienā, kuras nepieciešams novērst un regulāri sistematizē uzlabojumus likumdošanā. Jaunais Būvniecības likums izveidots, nepārzinot būvniecības procesu, un diez vai tas atvieglos būvniecības procesu valstī. Pašreizējā normatīvajā regulējumā svarīgs ir būvniecības saskaņošanas un plānošanas process, bet ne gala rezultāts, kas ir pieņemta pasaules prakse būvniecībā. Valsts pārvaldes modelis klibo, ir nepareizs, nav moderns. Eksperti ir vērsušies gan Ministru kabinetā, gan Saeimā, lai lūgtu pārcelt jaunā Būvniecības likuma ieviešanas termiņu, tomēr šis priekšlikums palicis neatbildēts.

A. Kronbergs: Pie jaunā likuma izveides piecu gadu garumā ir pielikts milzīgs kolēģu darbs, taču iepazīstoties ar jauno likumu, tajā nav manāmi daudzi svarīgi un vērtīgi ieteikumi.

A. Pauniņš: Pozitīvais jaunajā likumā ir tas, ka tajā būs atjaunots Būvniecības kontroles un uzraudzības biroja darbs.

R. Krūzkopa: viena no problēmām ir pats likumdošanas process - tajā pamatā strādā juristi un ar sabiedrību komunicē žurnālisti, nevis konkrētās jomas eksperti.

4. Priedaines ielas "Maximas" lielveikala griestu iebrukšanas un Rīgas pils ugunsgrēka traģisko notikumu mācība:

M. Straume: Zolitūdes traģēdija pierādījusi, ka pie nesakārtota normatīvā regulējuma vainīgais nav atrodams. Valstī būtu nepieciešama preventīva sistēma, kas ļautu piefiksēt nepilnības likumos saskaņā ar procesa gaitu un tās novērst.

A. Pauniņš: Zolitūdes traģēdijas galvenais cēlonis bija valstiskās kontroles trūkums būvniecības procesā - valsts būvinspekcijas neesamība. Savukārt Rīgas pils ugunsgrēka nelaimes vaina ir neveiksmīgi izvēlēta īpašuma apdrošināšanas kompānija. Būvniecības vaina nelaimē nav saskatāma.

T. Kokins: Ir pienācis laiks arhitektiem kopā ar būvniekiem organizēt protesta akciju pie ministru kabineta.

H. Gūtmane: Piekrītu, ka ir pienācis laiks protestēt.

J. Andiņš: Arī par ceļa daļu ir iebildumi. Apbūves noteikumos ceļa daļa ir ļoti vāja.

I. Rukšāne: Būvniecības likumā ainavu arhitektūras atkal nav, ja neskaita atsevišķos labiekārtojuma elementus. Tur neeksistē parki, skvēri, laukumi.

A. Kronbergs: Nepieciešama ētiska sadarbība starp būvniecībā kompetentajām institūcijām, lai vienojoties un bez konkurences spiediena varētu strādāt pie būvniecības procesa uzlabošanas valstī. Sākot kliegt, ka likums nav labs, mums teiks - jūs taču esat piedalījušies tā izveidē. Būtu labi, ja mēs atrastu kopīgu izpratni, kur mēs viens otru negremdējam, bet palīdzam.

G.Princis: Rezumējot paustos viedokļus un dažādu speciālistu komentārus jāsecina, ka jaunā Būvniecības likuma ieviešana šobrīd ir sasteigta un neatbilst vēlamajam Latvijas sabiedrības un profesionālo aprindu sadarbības prasmju un brieduma līmenim. Jaunajā Būvniecības likumā, kam būtu bijis jābūt nopietnam atbalstam nozares sakārtošanā, joprojām ir neatbildēti jautājumi, turklāt tas turpina samezgot būvprocesus, tai vietā lai nodrošinātu efektīvus būvindustrijas pakalpojumus ar mazākiem resursiem un zemāku riska līmeni. Likums nenosaka, kā tiek sadalīta ēku īpašnieku, projektētāju un autoruzraudzības atbildība un pienākumi, kā tiek veikta to pārnese, turklāt tas pietiekami neprecizē arī būvniecības procesā iesaistīto pušu lomas un atbildību kvalitatīvas un drošas dzīves telpas veidošanā objekta teritorijā un tā apkārtnē, īpaši pilsētās.

Šodien Latvijas būvindustrijas sektorā vairāk kā jebkad agrāk un neatliekami nepieciešamas fundamentālas un efektīvas strukturālās reformas, kuru īstenošana līdz šim nav veikusies. Turklāt jaunais Būvniecības likums neatrisina virkni problēmu, kas savukārt kavē Latvijas būvindustrijas attīstību. Joprojām nav izstrādāta Latvijas valsts būvniecības attīstības politika, tās vīzija un ilgtermiņa stratēģija. Līdz ar to jaunais Būvniecības likums šobrīd ne funkcionāli, ne praktiski spēj kaut ko uzlabot vai atrisināt. Tieši otrādi, nesaskaņoto nozari regulējošajos dokumentu dēļ, tas radīs daudzus un dažādus konfliktus, veidos pretrunas un pavērs lauku arvien jaunām un jaunām likuma burta interpretācijām un tiesvedībām.

Tāpēc ir nepieciešams uzsākt darbu pie sekojošām aktivitātēm:

- mērķtiecīgi analizēt labākos attīstīto valstu - Dānijas, Lielbritānijas un citu Eiropas valstu piemērus, kurās ir būvniecības institūti, kas pastāvīgi pēta un analizē lokālos būvniecības procesus, koncentrē uzmanību uz būvprakses nepilnībām ikdienā, kuras nepieciešams novērst un regulāri sistematizē uzlabojumus likumdošanā;
- radīt un attīstīt institūciju – starpnozaru kompetences centru, kurā konsolidētos Latvijas būvindustrijas sektora akadēmiskā un profesionālā sabiedrība, tai skaitā arhitektūras inženierzinātņu, pilsētu plānošanas, ekonomikas, vēstures, nekustamā īpašuma, apsaimniekošanas un citu disciplīnu pētnieki, praktiķi un studenti;
- pilnveidot Latvijas būvnormatīvu bāzi, atvēlot šim darbam nepieciešamos resursus un izveidojot kompetentu institūciju, kas pastāvīgi seko līdzi būvniecības procesiem valstī un regulāri veic nozīmīgus pētījumus nozarē, tādejādi sekmējot eventuālo būvniecības radīto risku novēršanu un kvalitātes nodrošināšanu, diferencējot būvprocesu komplicētības līmeni Latvijas lielpilsētās un pārējā reģionā;
- attīstīt un pilnveidot kvalitātes kritērijus - Nacionālās ilgtspējīgās būvniecības reitingu, atspoguļot tajā Latvijas arhitektūrai un būvniecībai specifiskos –

ģeogrāfiskos, ekonomiskos, sociālos, būvmateriālu un citus aspektus ilgtspējīgas būvniecības prakses nodrošināšanā.

Sēde tiek slēgta plkst. 17:00